

La por als huns

Un altre fantasma –després de tants fantasmes de la història fets de vapors o d'acer– recorre Europa aquests darrers mesos: la por als alemanys. Tot-hom, governs, premsa i població en general, fa el que pot per dissimular. Tot-hom diu que està molt content davant dels esdeveniments de l'Alemanya Oriental, de la caiguda del mur i del final de l'estúpid sistema que governava en aquella banda. Tothom afirma que, naturalment, els alemanys, com qualsevol nació, tenen dret a reunir-se, a formar, si volen, un estat comú. Això pareix: ¿qui s'atreviria a dir, oficialment i públicament, el contrari? I tanmateix, en la consciència que no s'expressa, està la por. ¿La por a què? ¿La por a un Quart Reich, a un altre Hitler, a un altre horror semblant? No. És molt més simple: la por als alemanys.

No parle de les pors que poden sorgir als països de l'est, entre els pobles eslaus –russos inclosos, evidentment– que fa segles que viuen fascinats per Alemanya, i que dels segles medievals ençà n'han rebut comerciants, artesans, dirigents, reis, soldats, pagesos, idees, maquinària, i tot el que es pot rebre. L' "expansió cap a l'est", el *Drang nach Osten* que els nazis van entendre de manera tan bèstia, és una constant en la història germànica, i segurament ha continuarà sent. En definitiva, els pobles germànics –els bàrbars clàssics– venien de les mateixes terres de l'est que després van ocupar en bona part els eslaus. Entre uns i altres hi ha hagut una simbiosi, uns moviments d'anada i tornada, una quasi fraternal hostilitat, que en el pròxim futur ha de trobar noves manifestacions: Alemanya tornarà a mirar cap a l'est, i l'est tornarà a mirar cap a Alemanya. Allà, les pors tenen moltes compensacions: econòmiques, per exemple.

Parle, sobretot, de les pors dels europeus d'aquesta banda del Rin. Dels europeus que s'han –ens hem– considerat

vertdaderament occidentals, que no han acabat d'alliberar-se mai d'un sentiment ambivalent de cara als alemanys: sí, d'acord, són un poble que ha donat al món una gran civilització, catedrals gòtiques, Goethe, Mozart, Beethoven, Kant i Hegel, i tot el que vulguen..., però en el fons, ¿qui se'n pot fiar?, ¿qui pot assegurar que no els queda una resta profunda d'ànima bàrbara, que quan ix a la superfície arrasa tot el que troba per davant? El prejudici és antic i persistent: els alemanys no són uns europeus com els altres europeus *occidentals*. Michel Debré recordava fa poques setmanes l'antic recel: "Els francesos, que coneixem bé els nostres veïns, ¿com no hem de recordar a tots els europeus i al món sencer la necessitat de guardar-se dels abusos que Alemanya comet en tots els camps a penes troba una oportunitat?" Paraules sense ambigüitat: Alemanya, "quan troba l'oportunitat", comet abusos en tots els camps. Per tant, més val que no la trobe. Més val, implica, que continue dividida i, si pot ser, ocupada per tres o quatre exèrcits.

Fa més anys, un home tan tranquil com Winston Churchill, en va dir una altra de més grossa: "Els huns, quan no els tens aferrats als talons, els tens aferrats a la gola". Els huns eren els alemanys, no cal dir-ho: una mena de descendents d'invasors asiàtics, ferotges i encara sense civilitzar del tot. Centenars d'insignes músics, pintors, poetes, arquitectes, filòsofs, no comptaven per a res: els huns seran sempre els huns. Com si en la raça germànica hi haguera algun malefici genètic especial, alguna malformació maligna, que els portara a ser una cosa diferent. Més besties encara: el prejudici antialemany, com és natural, té a França un dels reductes tradicionals. El *boche* és, enveges a banda, un semibàrbar sense remissió. Un dels caps de la

Comuna de París, crec que Blanqui, marcava la diferència en termes ben directes: "Els alemanys tenen un metre més de budells que els altres pobles", i això ja ho explica tot.

Qui sap si els europeus d'aquesta banda del Rin no hem oblidat encara el Bosc de Teutoburg, on tres legions romanes, civilitzades i civilitzadores, van ser ferotgement massacrades pels germànics salvatges, i Roma mai més no va intentar establir enllà del Rin la frontera de l'Imperi. Tàcit, que parla extensament del tema, i dels alemanys en general, ja esmenta el *furor Teutonicus*, i la propensió dels alemanys a beure i a fer la guerra. Després, els bàrbars van entrar en l'Imperi. I, curiosament, ningú no pensa que els descendents d'aquells bel·licosos invasors... es troben precisament als països invadits, que és on aquells es van establir. No a Alemanya, on es van quedar els més pacífics. En fi, que tot prejudici amb pretensions de base històrica és normalment tan estúpid com el seu contrari. Carlyle, des d'Anglaterra, allà pel 1870, estava molt content de veure l'hegemonia continental de França, "amb la seua desvergonyida vanitat, i la seua amenaçadora i contínua arrogància", substituïda finalment per "la ferma i noble raça dels alemanys, amants de la pau, industrioses i valents". Coses de la vida.

La veritat, prejudicis històrics i horrors nazis a banda, és que la *por als alemanys* és ara una altra mena de por: la que inspira una potència econòmica creixent (el 22% del producte brut de la CE, el 31% de les exportacions, un superàvit imponent), que encara creixerà més amb la incorporació de 17 milions d'altres alemanys *industrioses* i amb ganes de guanyar marcs i mercats. Davant d'això, els fantasmes del passat només són això: fantasmes.